

**UCHWAŁA NR X/58/16
RADY GMINY GRABOWO**

z dnia 29 lutego 2016 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Grabowo na lata 2016-2018

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2015 r. poz. 1515, zm. poz. 1890), w związku z art. 176 pkt 1, art. 179 ust 2, ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 poz. 332, zm. poz. 1045, poz. 1188, poz. 1199 i poz. 1830) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny w Gminie Grabowo na lata 2016-2018, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Grabowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Mirosława Pogorzelska

*Załącznik
do Uchwały Nr X/58/16
Rady Gminy Grabowo
z dnia 29 lutego 2016 r.*

**PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE GRABOWO
NA LATA 2016-2018**

Grabowo 2016

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE

- 1. POMOC DZIECKU I RODZINIE W GMINIE GRABOWIE**
- 2. CELE PROGRAMU WSPIERANIA RODZINIY NA LATA 2016-2018**
- 3. HARMONOGRAM ZADAŃ**
- 4. EWALUACJA**

WPROWADZENIE

Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie, w systemie cenionych wartości, na pierwszy plan wysuwane jest szczęście i dobro dziecka, które daje równocześnie szczęście rodzicielskie i małżeńskie. Jednak nie wszystkie rodziny swoje funkcje rodzicielskie realizacją w takim stopniu, by dzieci mogły się w nich prawidłowo rozwijać i czuć się szczęśliwe. W wielu dysfunkcyjnych rodzinach występują problemy, które zakłócają ich funkcjonowanie i są szczególnie groźne dla dziecka, jego rozwoju psychosomatycznego i wychowania. W rodzinach pojawiają się trudności na skutek czynników zewnętrznych (np. bezrobocie, choroba, wzrost kosztów utrzymania). Są jednak i takie rodziny, w których źródło dysfunkcji tkwi w wielu czynnikach odnoszących się do właściwości osobowościowych członków rodziny (np. nałogi, przestępczość, przemoc, zaniedbywanie obowiązków).

Dokonujące się zmiany, postęp, szybsze tempo życia niosą za sobą wiele pozytywnych skutków, ale niestety pogłębiają też wiele negatywnych zjawisk, takich jak: bezrobocie, uzależnienia, przemoc, przestępczość, które bardzo często powodują rozpad rodziny. Takie nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny odbija się negatywnie na losach jej członków, jak i na całym społeczeństwie. Tak, więc, jeśli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny, zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. W pracy tej bardzo istotne jest koordynowanie działań wszystkich instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny, ponieważ problemy te bardzo często wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać i wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Należy budować system wspierania rodzin biologicznych oraz rozwijać rodzinne formy opieki zastępczej. **Bardzo ważne, zatem jest, aby wszystkie podmioty i instytucje uczestniczyły w procesie wspierania rodziny.**

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Obowiązek, o którym mowa, jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Gminny Program Wspierania Rodziny wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

„Program Wspierania Rodziny w Gminie Grabowo na lata 2016 – 2018” jest realizacją obowiązku nałożonego na gminy ustawą z dnia 9 czerwca 2011r.o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która określa konieczność opracowania i realizacji 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny (art. 176 ust. 1)

Program uwzględnia lokalne uwarunkowania i nakreśla kierunki działań w perspektywie trzyletniej. Nadrzędnym jego celem jest **wspieranie rodziny w jej opiekuńczo wychowawczej roli względem dzieci.**

Program Wspierania Rodziny w Gminie Grabowo na lata 2016-2018 stanowi podstawowe narzędzie do realizacji zadań gminnych wynikających z ustawy.

Główne cele programu wsparcia rodzin naturalnych:

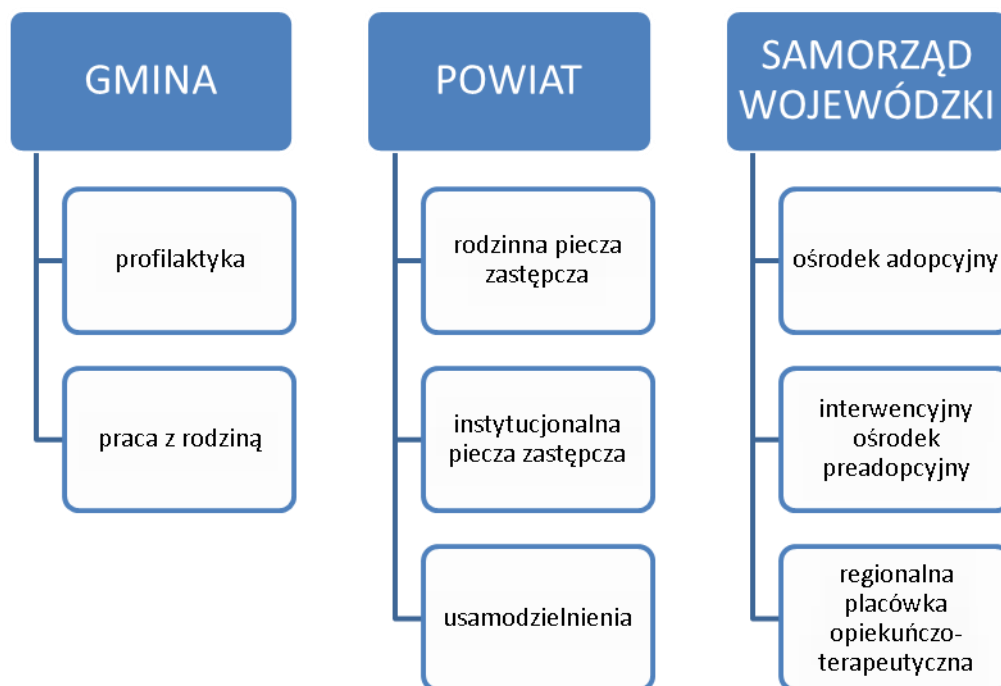
- edukowanie i wczesne interweniowanie w rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rozwijanie środowiskowych form pomocy rodzinie,
- zapewnienie dzieciom z terenu Gminy opieki, która gwarantowałaby zaspokojenie ich potrzeb psychofizycznych i właściwe warunki do prawidłowego rozwoju,
- stworzenie możliwości zatrudniania i podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- tworzenie oraz rozwój systemu opieki naturalnej nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego
- praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Program będzie uzupełnieniem zadań realizowanych na rzecz rodziny w gminie Grabowo, zapisanych w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy na lata 2013-2020, oraz w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grabowo.

Organizacja pomocy dziecku i rodzinie

Podział kompetencji w zakresie organizacji pomocy dziecku i rodzinie pomiędzy samorządami.

1. POMOC DZIECKU I RODZINIE W GMINIE GRABOWO

Według danych na dzień 31 grudnia 2015 roku obszar Gminy Grabowo zamieszkiwało 3693 osoby, w tym mężczyźni 1830 oraz 1863 kobiet (dane własne UG). Na przestrzeni 6 lat liczba ludności w gminie zmalała o 174 osób. Zauważalna jest tendencja zmniejszania się dzietności i liczby urodzeń, pomimo że na przestrzeni 6 lat zawarto w gminie aż 298 związków małżeńskich. Spadek dotyczy też liczby osób starszych w gminie, w prezentowanym okresie odnotowano 270 zgonów.

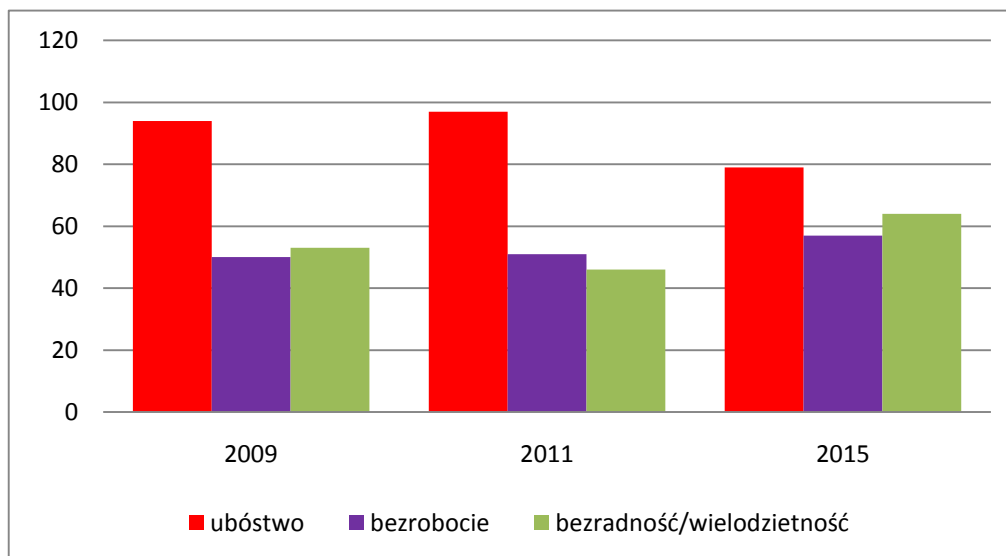
Jest to zjawisko zbieżne z trendami występującymi na terenie całego województwa, gdzie liczba ludności wiejskiej systematycznie maleje.

Wśród rodzin zamieszkujących Gminę Grabowo w 2015 roku, 255 rodzin pobierało zasiłek rodzinny z dodatkami. Około 98 rodzin ma na wychowaniu 3 i więcej dzieci. Dane te pozwalają na ukierunkowanie planowanej polityki edukacyjnej i kulturowo-rekreacyjnej na tworzenie warunków do rozwoju dzieci i młodzieży oraz wsparcia rodzin wielodzietnych.

Gmina wypłaca swoim podopiecznym zasiłki rodzinne, przyznawane na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 23.) Rokrocznie wypłaca się około 10 937 świadczeń: rodzinnych i przysługujących dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu: urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia, i powyżej 5 roku życia, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania.

Wśród rodzin korzystających z pomocy, dominują rodziny z osobami bezrobotnymi, wielodzietne oraz bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Wszystkie te rodziny generują również ubóstwo.

Wykres 2. Powody przyznawania pomocy w gminie

W związku ze wzrostem liczby rodzin potrzebujących wsparcia działania ośrodka powinny koncentrować się na specjalistycznym doradztwie, nauce umiejętności wychowawczych w rodzinach, organizacji grup wsparcia/edukacji dla tychże rodzin. Niezbędne jest zaplanowanie działań w tym zakresie w najbliższym czasie.

Wśród obszaru bezpieczeństwa, na terenie gminy pojawiają się zgłaszane społecznie odczucia związane z objawami agresji, przemocy, w tym domowej, lub też niewypełnianiem obowiązków rodzicielskich. W latach 2009 - 2015 odbyło się 89 interwencji policyjnych dotyczących problemów uzależnienia i przemocy.

Zasoby Programu Wspierania Rodziny

Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie
3. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kolnie
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grabowie
5. Zespół szkół w Grabowie, Szkoły Podstawowe w Konopkach Monetach i Surążach oraz Rady Rodziców
6. Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka
7. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej
8. Punkt Informacyjno konsultacyjny
9. Zespół Interdyscyplinarny
10. Policja

Działania te wspierane są przez parafie oraz stowarzyszenia i inne organizacje działające na rzecz rodziny.

2. CELE PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2016-2018

Misją niniejszego programu, jest zapewnienie rodzinom i ich dzieciom na terenie Gminy Grabowo zintegrowanego systemu wsparcia, szczególnie w sytuacjach kryzysu i w obliczu trudności życiowych.

Główne cele programu wsparcia rodzin naturalnych:

Cel 1: Edukowanie i wczesne interweniowanie w rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Cel 2: Rozwijanie środowiskowych form pomocy rodzinie

Cel 3: Zapewnienie dzieciom opieki, która gwarantowałaby zaspokojenie ich potrzeb psychofizycznych i właściwe warunki do prawidłowego rozwoju

3. HARMONOGRAM ZADAŃ

Cel 1 Edukowanie i wczesne interweniowanie w rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Realizacja poprzez:

- 1.1 koordynowanie działań różnych instytucji i organizacji działających na rzecz dziecka i rodziny poprzez OPS w Grabowie - zadanie realizowane w latach 2016-2018,
- 1.2 stworzenie systemu działań profilaktyczno-interwencyjnych obejmujących całą rodzinę zadanie realizowane przez wszystkie instytucje na rzecz rodziny,
- 1.3 Umożliwienie rodzinom wymagającym wsparcia dostępu do specjalistów, w tym umożliwienie skorzystania ze specjalistów w powiecie,
- 1.4 przekazywanie rodzicom informacji dotyczących udziału w różnego rodzaju terapii i poradnictwa - zadanie realizowane przez OPS, Szkoły, Urząd Gminy- GKRPA i PCPR, w latach 2016-2018,
- 1.5 pozyskanie osób do świadczenia wsparcia dla rodzin w gminie w roku 2016,
- 1.6 rozwijanie umiejętności rodzicielskich, zadanie realizowane poprzez Szkoły i GKRPA w latach 2016-2018 minimum raz w roku.

Cel 2 Rozwijanie środowiskowych form pomocy rodzinie.

Realizacja poprzez:

- 2.1 wsparcie rodzin niezaradnych przez asystenta rodziny,
- 2.2 organizowanie zajęć opiekuńczo-wychowawczych w szkołach w czasie trwania nauki w latach 2016-2018,
- 2.3 organizowanie zajęć pozaszkolnych w czasie ferii i wakacji w świetlicy, Bibliotece i GOK-u w latach 2016-2018,

Cel 3 Zapewnienie dzieciom opieki, która gwarantowałaby zaspokojenie ich potrzeb psychofizycznych i właściwe warunki do prawidłowego rozwoju.

Realizacja poprzez:

- 3.1 organizowanie różnorodnych zajęć i imprez okolicznościowych dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia poprzez OPS, w latach 2016-2018,
- 3.2 monitorowanie dzieci z rodzin zagrożonych dysfunkcjami poprzez OPS w Grabowie, zadanie realizowane w latach 2016-2018,
- 3.3 wsparcie rodzin zastępczych w gminie – zadanie PCPR w latach 2016-2018.

4. EWALUACJA

Program systemu opieki nad dzieckiem i rodziną na lata 2016-2018 będzie podlegał kilkietapowej ocenie. Zostanie ona dokonana w czasie jego realizacji, jak również tuż po zakończeniu. Celem ewaluacji jest wskazanie sukcesów (mocnych stron) i pozytywnych zmian osiągniętych dzięki wprowadzeniu programu, jak również refleksja nad jego aspektami, które w przyszłości będą wymagały większej uwagi i modyfikacji. Proces analizy jakości zaproponowanego programu będzie źródłem niezbędnych informacji i praktycznych wskazówek, które posłużą do udoskonalania działań w systemie opieki nad dzieckiem i rodziną.

Ewaluacja określi:

- czy podjęty kierunek działań w ramach w/w programu był właściwy i w jakim stopniu przyczynił się do osiągnięcia założonych celów
- stopień realizacji założonych celów szczegółowych na poszczególnych etapach programu
- przydatność oraz jakość metod i strategii zastosowanych w realizacji poszczególnych celów programu
- stopień zaangażowania i nakładów zainwestowanych przez poszczególnych realizatorów zadań i ich współpracowników.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

- budżet gminy,
- budżet państwa,
- środki pozyskane z funduszy zewnętrznych w tym: rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

ZAKŁADANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny ma na celu uświadomienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, że ich sytuacja nie musi być trwała.

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być: polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie zjawiska niedostosowania społecznego, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

MONITORING PROGRAMU

Program będzie koordynowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych. W terminie do dnia **31 marca** każdego roku przedstawiane będzie Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.